

Vízkar könyv- és irattárakban – útmutató a hatékony felkészülésre és mentésre

Összeállította:
Érdi Marianne, Orosz Katalin,
Peller Tamás, Szlabey Dorottya

Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület Restaurátor szakosztálya

1. Bevezetés

Az intézmények gyűjteményeit veszélyeztető váratlan károsító események súlyos és jövőtehetetlen veszteséget okozhatnak. A természeti erők, műszaki okok vagy ember által előidézett káresetek megfelelő felkészültséggel elkerülhetők, vagy mértékük jelentősen csökkenthető. Ebben kíván segíteni ez a kiadvány.

Káresemények fajtái a gyűjteményekben:

- Földrengés – előfordulása ritka. A közművezetékek sérülése miatt tűz és vízkárrá alakulhat.
- Tűzkár – (előfordulása ritka). Kezelése esetenként az oltás miatt vízkárrá is alakulhat.
- Vízkár – magyar közgyűjteményekben leggyakoribb kockázati tényező.

Fajtái:

1. vízbetöréses (hirtelen fellépő, súlyos károkat okozó esemény):
  - természetes víz:
    - esővíz (lágó víz: nem szennyez),
    - talajvíz (oldott talajalkotó elemek: lerakódások, sókiválás jelenhet meg),
  - ivóvíz nyomócsőből (fertőtlenített tiszta víz),

- melegvízes fűtésrendszer (erősen szennyezett víz),
- szennyvíz (fertőzésveszély).

2. Szivárgás (lassan, fokozatosan károsító esemény):

- fentről,
- falon,
- lentről.

A levéltárakban/irattárakban és könyvtárakban a víz a leggyakoribb károsító tényező. Szükség van ezért mentési stratégiára, amit többnyire katasztrófatervként, vagy katasztrófavédelmi tervként ismerünk (1. kép).

